

ANALIZA ANKETE O POTEKU ŠTUDIJA NA DALJAVO, STANDARDI IN PRIPOROČILA

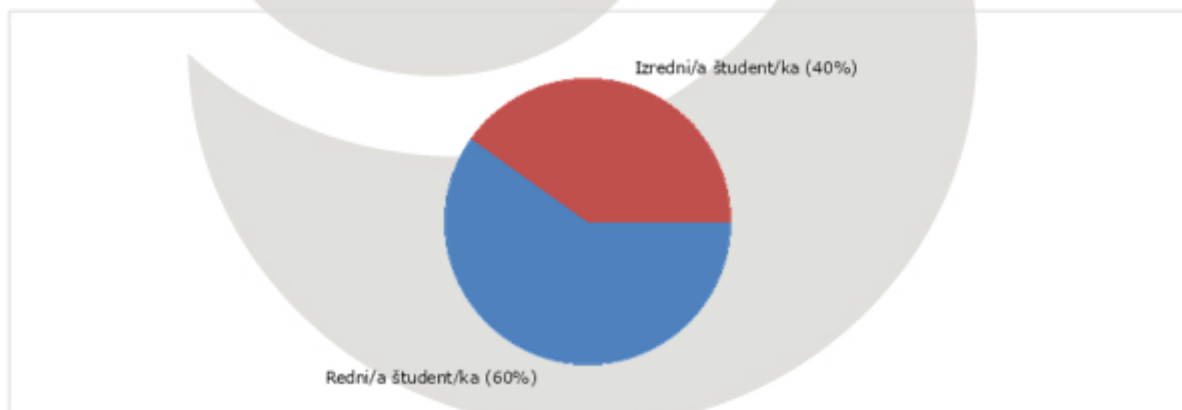
1. NAMEN ANALIZE

Študentska organizacija Slovenije je v tednu med 30. marcem in 5. aprilom 2020 med slovenskimi visokošolskimi študenti izvedla anketo o izvajanju študija na daljavo, ki se izvaja zaradi zaprtja visokošolskih zavodov kot ukrepa za preprečitev širjenja bolezni COVID-19 (vir: <http://www.studentska-org.si/analiza-ankete-o-poteku-studija-na-daljavo-priporocila-sos/>). Po predlogu upravnega odbora Skupnosti VSŠ je identična anketa bila posredovana študentom višjih strokovnih šol, da se preveri izvajanje študija na daljavo tudi na višjih strokovnih šolah. Struktura in vprašanja ankete so bila ohranjena zaradi primerljivosti pridobljenih podatkov.

Anketa je potekala preko Skupnosti višjih strokovnih šol Republike Slovenije v obdobju med 21. 4. 2020 in 4. 5. 2020. 'Cilj ankete je bil ugotoviti **mnenje študentov o študiju na daljavo**, ki trenutno poteka v takšni obliki zaradi razglashene epidemije. Vsaka šola je morala študij na daljavo organizirati samostojno, v kratkem času, večina vodstev in strokovnih delavcev je bilo pri tem prepuščeno zgolj določenim smernicam. Z anketo smo želeli oceniti ter ugotoviti raven zadovoljstva študentov z omenjenim načinom študija ter se seznaniti z mnenjem ter predlogi študentov o nadaljnjem izvajanju'. (ŠOS, 2020).

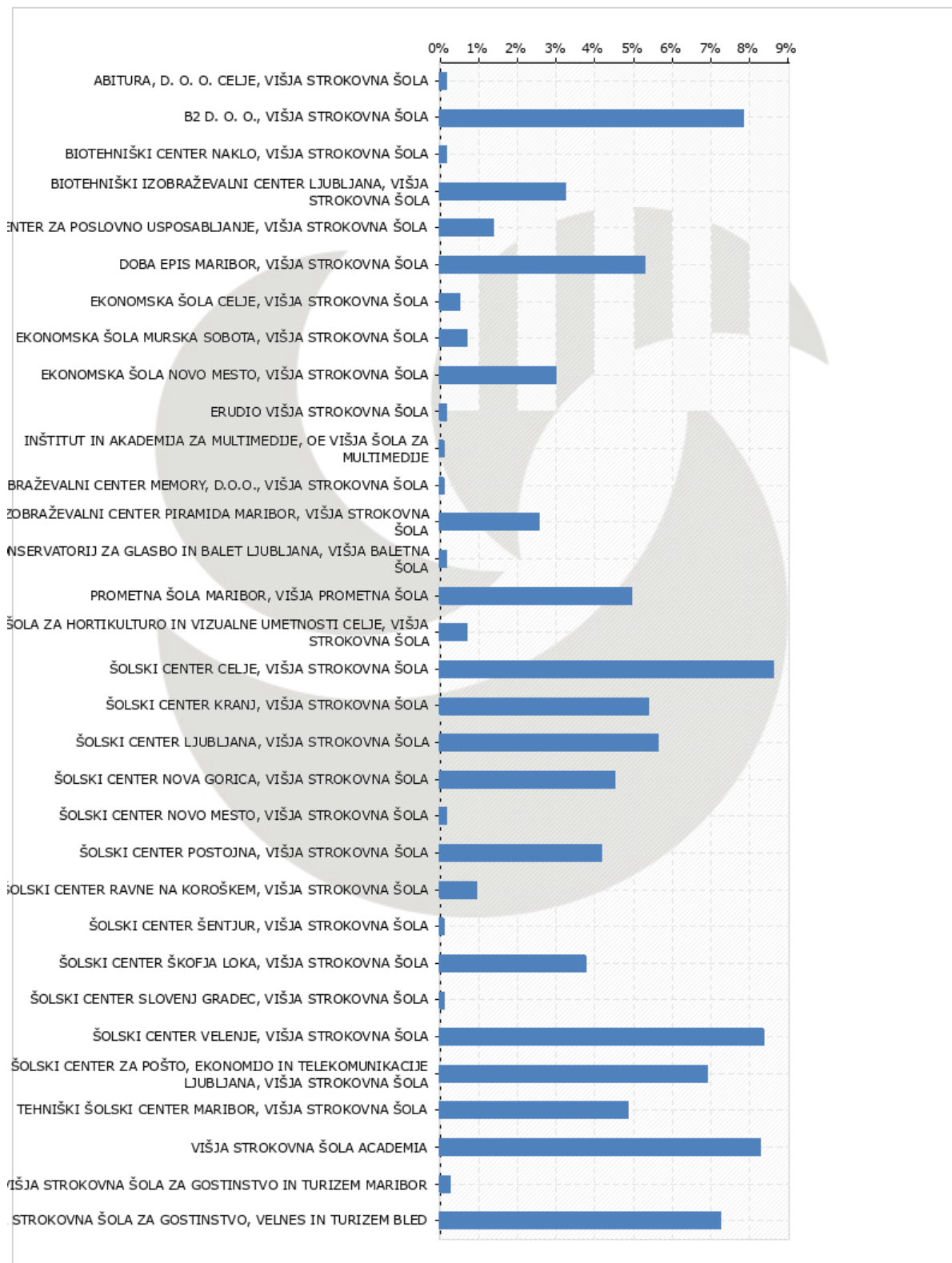
2. REZULTATI

Anketa je bila posredovana vsem višjim strokovnim šolam, **odzvalo se je 1.177 respondentov**, kar predstavlja 11,47% višješolskih študentov. Vzorec je reprezentativen.

V študijskem letu 2019/2020 je vpisanih 5.332 rednih študentov, kar predstavlja 51,95 % rednih študentov.

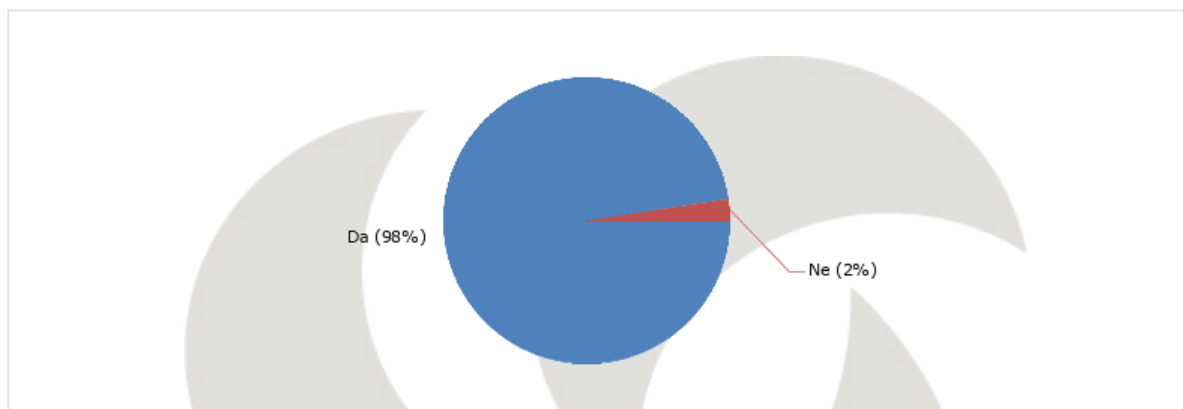
Razporeditev respondentov po višjih strokovnih šolah:

2.1 Ali imate urejen dostop do interneta in digitalnih orodij, ki vam omogočajo študij na daljavo?

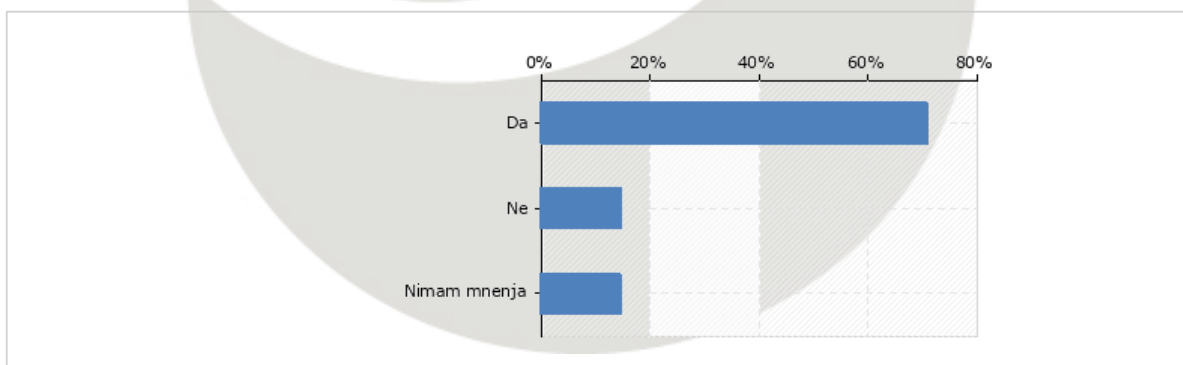
'Pri vprašanju dostopnosti do digitalnih orodij nas je zanimalo, v kolikšni meri so digitalna orodja dostopna študentom od doma, torej če imajo dostop do interneta ter naprav, s katerimi lahko dostopajo in uspešno sodelujejo pri študiju od doma.' (ŠOS, 2020)

Podatki kažejo, da **2% oz. 28 študentov nima urejenega dostopa do digitalnih orodij (na 1 VSŠ 4 študenti, sicer največ 2 študenta na VSŠ). Na visokošolstvu je teh študentov zgolj 1% oz. 13 študentov.**

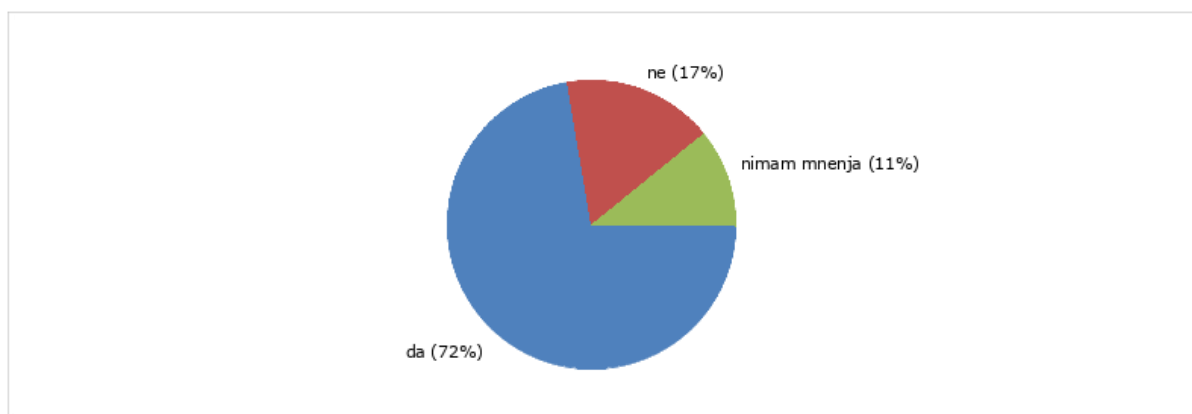

2.2 Ali podpirate študij na daljavo?

V anketi smo zaznali večinsko podporo študiju na daljavo - 830 odgovorov oz. 71% je bilo pozitivnih, 173 odgovorov oz. 15% je bilo negativnih, 170 oz. 14% študentov nima mnenja.

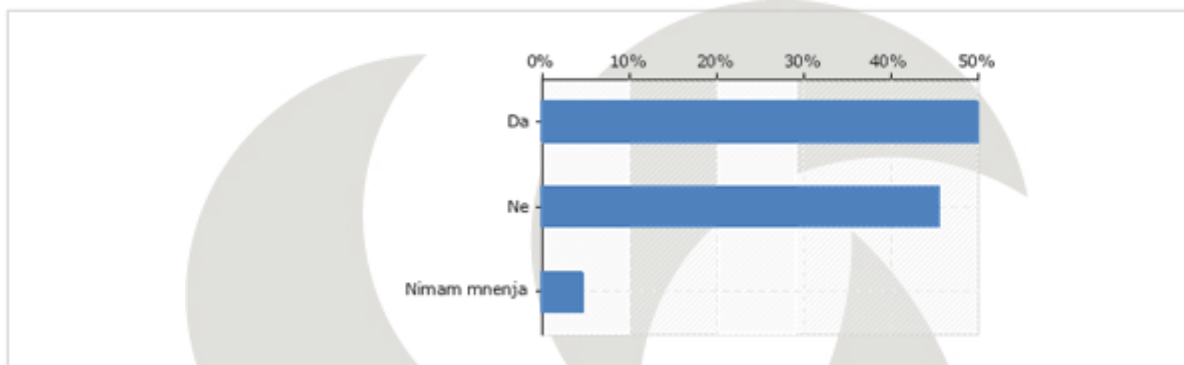
V primerjavi z višješolci je pri visokošolcih razlika v nekoliko višjem deležu negativnih odgovorov:

2.3 Ali vas skrbi opravljanje študijskih obveznosti za tekoče študijsko leto?

'Študenti se trenutno udeležujejo prilagojenih študijskih obveznosti, zato smo povprašali po njihovih občutkih o rednem opravljanju študijskih obveznosti, ki bi jim omogočile dokončanje letnika in posledično redni vpis v višji letnik oziroma uspešen zaključek študija.' (ŠOS, 2020)

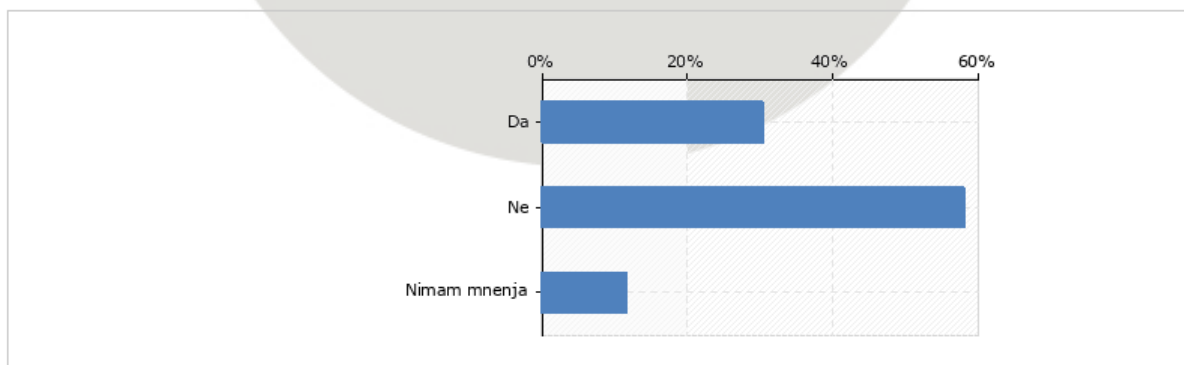
50% višješolskih študentov je izrazilo, da jih skrbi redno opravljanje študijskih obveznosti za tekoče študijsko leto, kar je 586 študentov. 45% oz. 534 študentov ne skrbi opravljanje študijskih obveznosti, pri čemer je brez mnenja 5% oz. 54 študentov.

Na visokošolstvu je delež izrazito višji - **kar 77 visokošolskih % študentov je izrazilo skrb za redno opravljanje študijskih obveznosti** za tekoče študijsko leto, kar je 836 študentov. Ta skrb odveč za 22% študentov, brez mnenja pa ostaja 2% študentov.

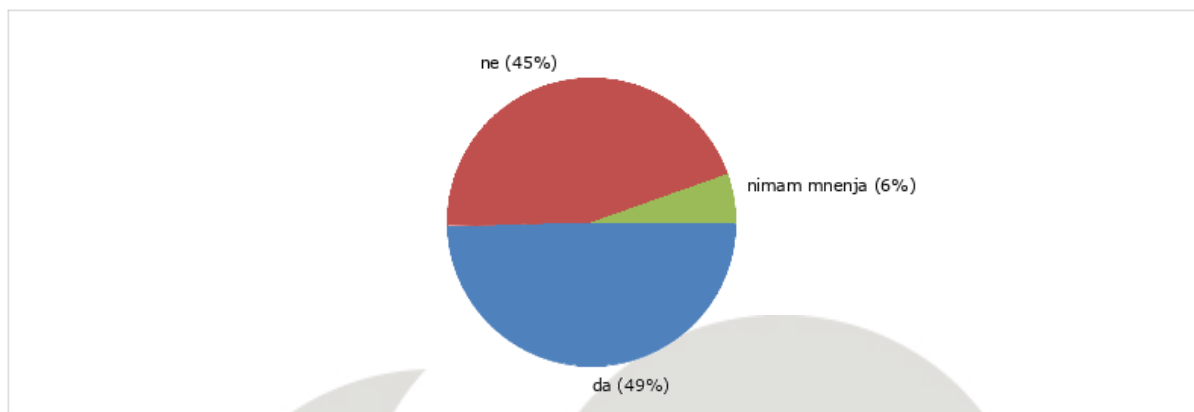
2.4 Ali vas skrbi, da boste imeli zaradi trenutne situacije z epidemijo težave s plačevanjem tekočih stroškov študija?

'Zaradi trenutne situacije, v kateri so nastale spremembe ne samo v načinu študija, temveč tudi v možnosti zaslužka študentov, smo jih povprašali glede predvidenih težav s plačevanjem tekočih stroškov študija.' (ŠOS, 2020) 30% oz. 356 študentov je odgovorilo, da s tem ne bodo imeli težav, **58% oz. 682 študentov je odgovorilo, da pričakujejo težave.** Do vprašanja se ni opredelilo 128 oz. 136 študentov.

Primerjava z visokošolskimi študenti pokaže, da je delež višješolskih študentov, ki bodo imeli finančne težave višji za kar 11%, medtem ko je delež višješolskih študentov, ki ne bodo imeli težav nižji za 15%.

Primerljivi podatki, ki kažejo na finančno situacijo visokošolskih študentov:

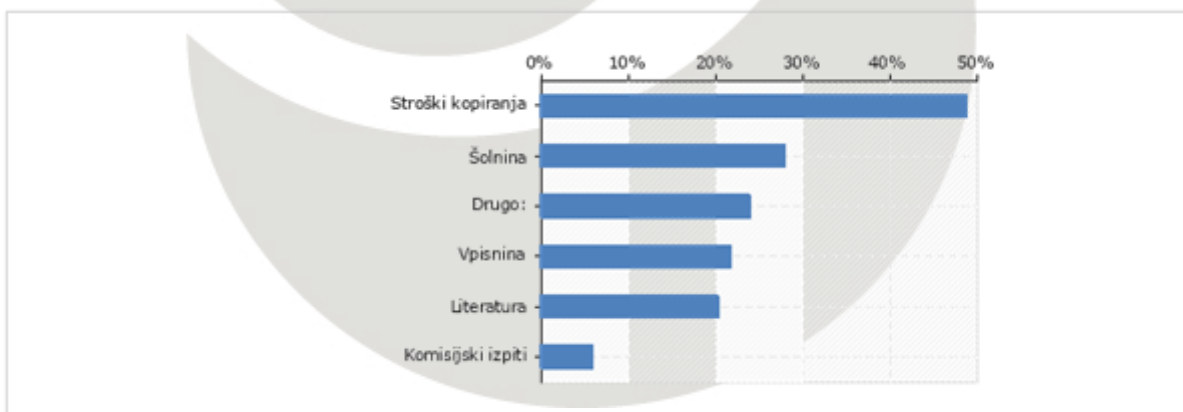

2.5 S katerimi tekočimi stroški, ki se pojavljajo ob študiju doma, se srečujete na višji strokovni šoli?

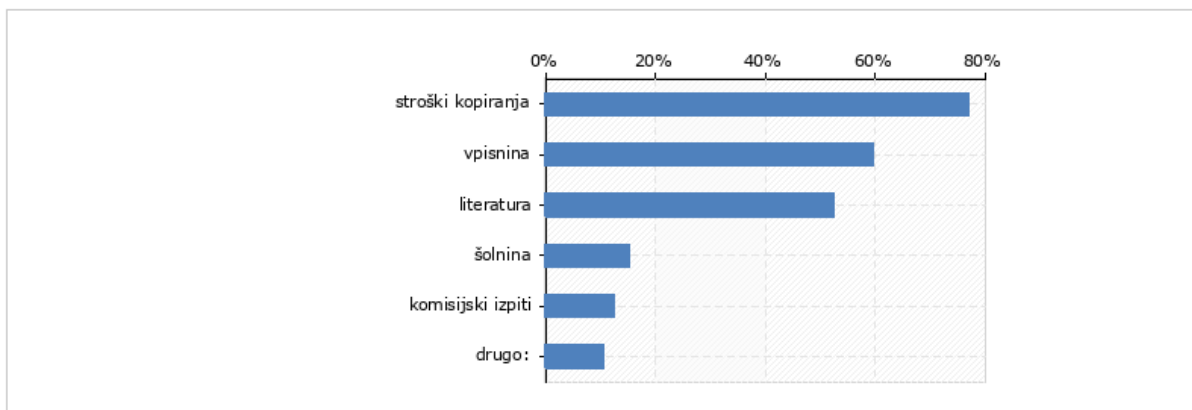
Največ študentov ocenjuje, da so stroški kopiranja (49%) najvišji tekoči strošek, velik del stroškov pa predstavljajo tudi šolnina (28%), drugi stroški (24%) in vpisnina (22%). Študentje navajajo kot strošek tudi literaturo (20%) in komisijske izpite (6%).

Stroški nastajajo tudi pri študentih, ki morajo opraviti obvezne študijske obveznosti vaje in z njimi povezanimi stroški: ustrezna oprema, pisarniški material (kartuše), internet.

Nekaj študentov je omenjalo, da se ne soočajo z nobenimi skritimi stroški, vendar je veliko študentov pod stroški študija omenjalo predvsem življenjske stroške, kot so plačilo najemnin, prevoza in prehrane, zavarovanje.

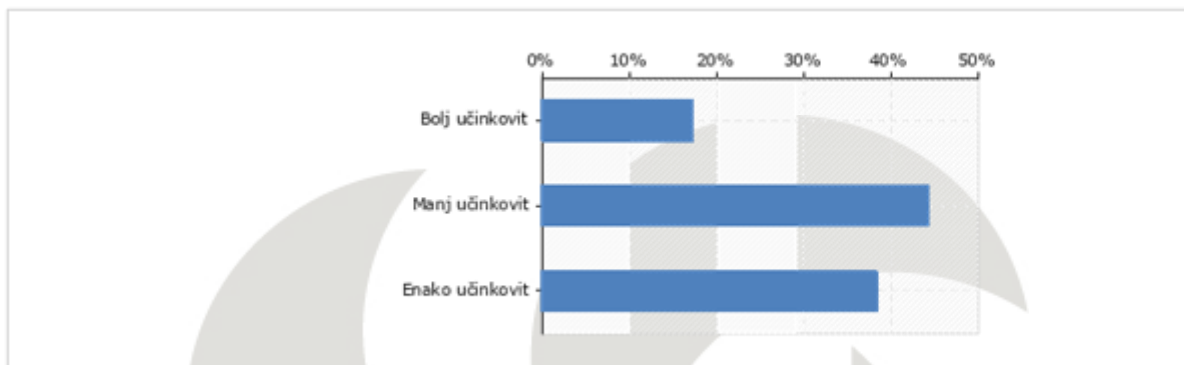

Visokošolski študenti kot tekoče stroške opredeljujejo iste vrste stroškov. Kot daleč najpogostejši strošek je tudi kopiranje, vendar je delež visokošolskih študentov višji za 38%. Sledi vpisnina (razlika 32%), dostop do literature (33%). Visokošolskim študentom šolnina predstavlja manjkrat strošek kot višješolskim študentom (13% manj).

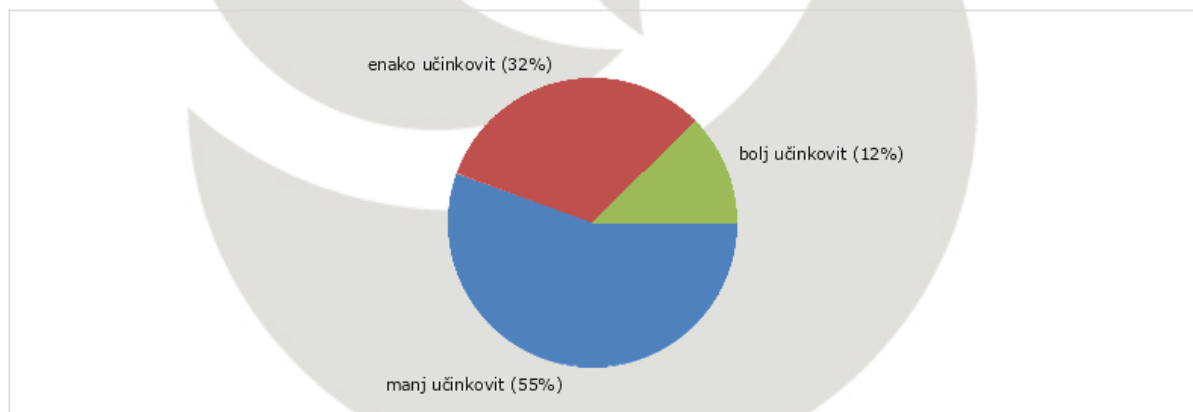

2.6 Kako ocenjujete produktivnost študija na daljavo v primerjavi s študijem na višji strokovni šoli?

Študentje ocenjujejo, da je trenuten način študija manj učinkovit in manj produktiven kot klasičen – tako se jih je opredelilo 82% in sicer, da je študij na daljavo manj učinkovit, je neposredno odgovorilo 44% višješolskih študentov, medtem ko 38% jih ocenjuje, da je trenuten potek dela enako učinkovit kot klasičen študij. **Le 17 % študentov je na to vprašanje odgovorilo, da je tak način predavanja bolj učinkovit.**

Odziv visokošolskih študentov je Primerjava s podatki na visokošolstvu kažejo, da je delež visokošolskih študentov, ki menijo, da je študij manj učinkovit višji (55%) ali vsaj enako učinkovit (32%). **Da je visokošolski študij na daljavo bolj učinkovit meni samo 12% - kar je za 5% manj kot višješolskih študentov.**

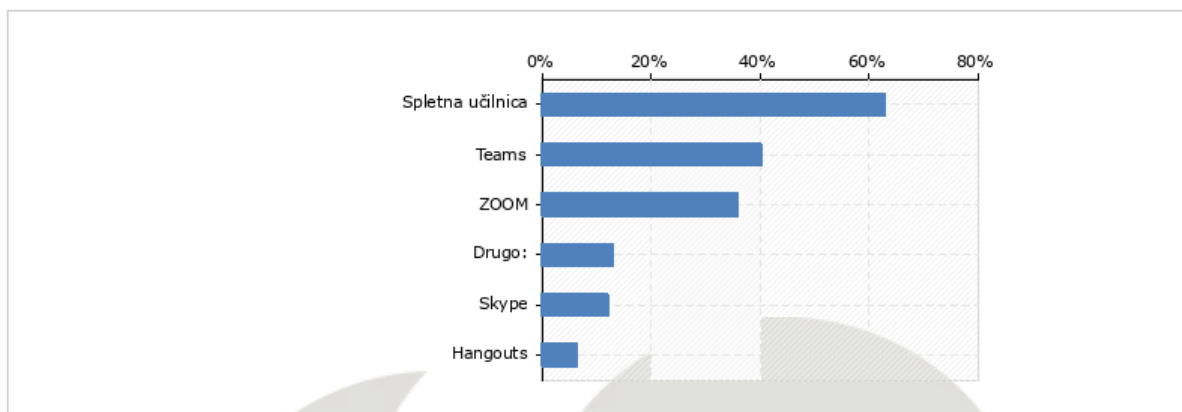

2.7 Kako na vaši višji strokovni šoli poteka študij na daljavo?

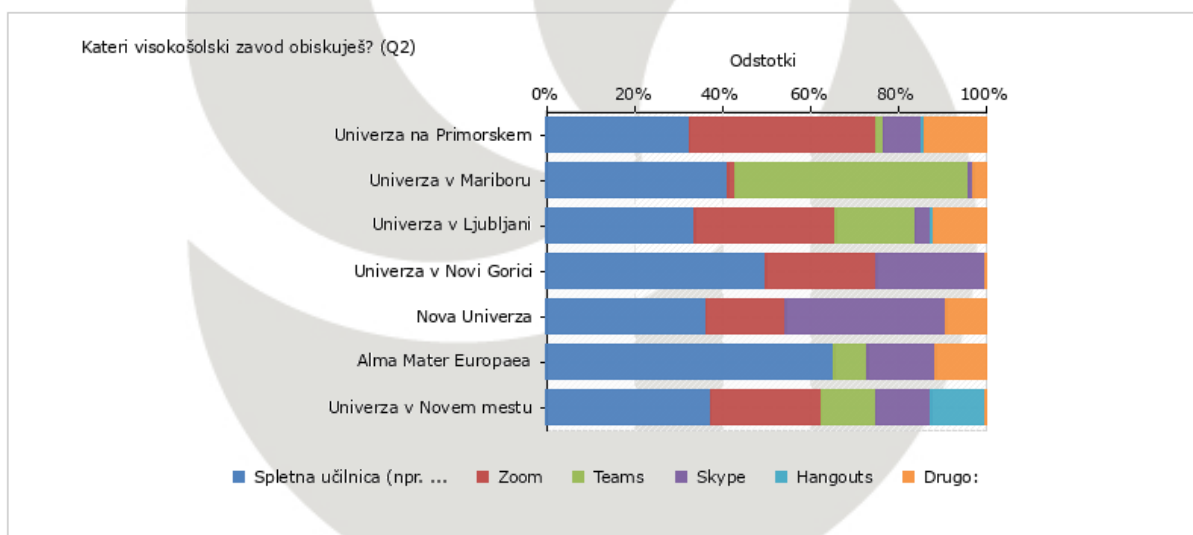
'Na spletu je na voljo ogromno digitalnih orodij, ki na takšen ali drugačen način pripomorejo k podajanju snovi študentov. Izvedeti smo želeli, katera so najpogostejše uporabljena.' (ŠOS, 2020)

Respondenti navajajo, da izobraževanje na daljavo **največkrat poteka preko spletnih učilnic** – kar 63% višješolskih študentov je potrdilo te izkušnje. **Microsoft Teams uporablja 40% in ZOOM platformo 36% višješolskih študentov**, medtem ko Skype uporablja zgolj 12% in Hangouts le 6% študentov.

Kar 13% študentov uporablja tudi druga digitalna orodja: Google Meets, e-mail, Discord, Cisco Webex, Facebook Messenger, Arnes Vox, Viber, BigBlueButton, Blackboard Collaborate Launcher, Jitsi, Duo.

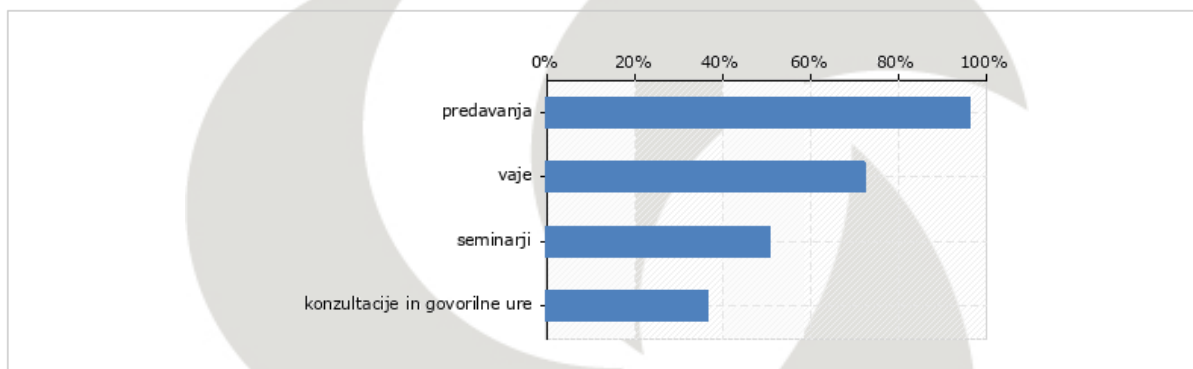
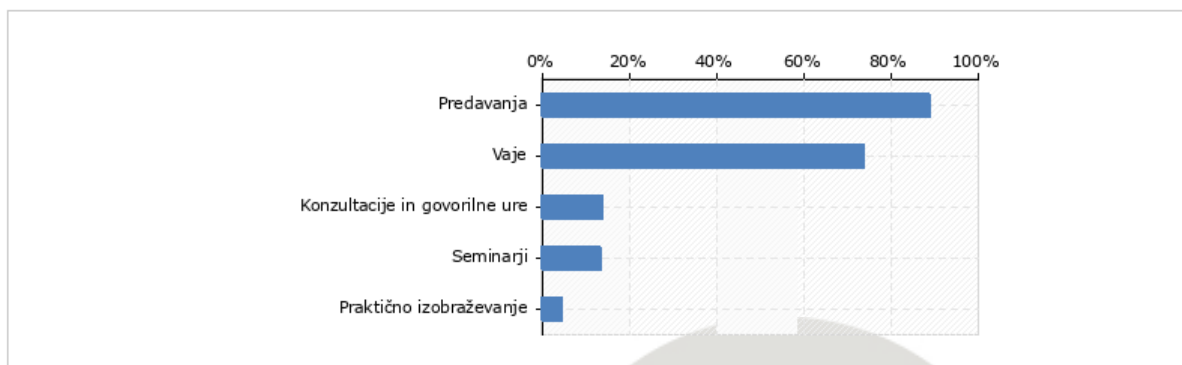
Spodnja tabela prikazuje uporabo digitalnih orodij na visokošolskih zavodih, kjer opazimo da so **navedena orodja enaka, vendar na visokošolskih zavodih uporabljajo raznovrstnejša orodja** (podatki so bolj razpršeni). Tudi tukaj je spletna učilnica najpogostejše uporabljeno orodje (36%), sledita Microsoft Teams (25%) in ZOOM (25%) ter Skype (4%) in Hangouts (0,5%).

2.8 Katere oblike študija se izvajajo?

'Ker je študijski proces sestavljen iz različnih oblik študija, ki so prilagojeni glede na specifični študij, nas je zanimalo, katere oblike študija se kljub študiju na daljavo še izvajajo.' (ŠOS, 2020)

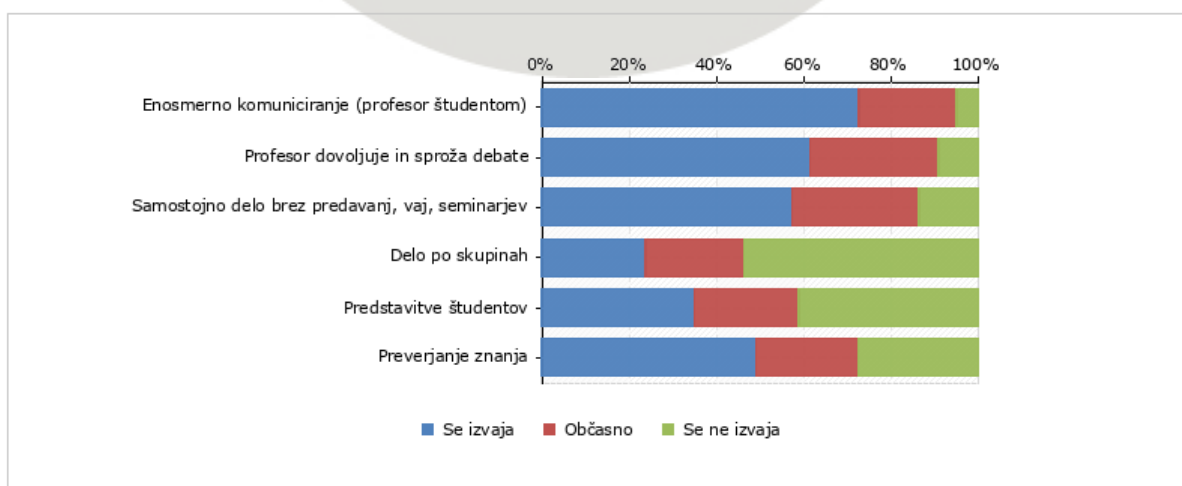
Na višjih strokovnih šolah **89% študentov izkusi predavanje kot oblike učenja na daljavo, 74% študentov izkusi vaje**, medtem ko se seminarjev udeleži 13% in konzultacij ter govorilnih ur 13%. Praktičnega izobraževanje na daljavo se udeleži 5% višješolskih študentov.

ŠOS navaja, da se v veliki meri na visokošolskih zavodih po Sloveniji izvajajo predavanja v 96 % ter vaje v 72 %. Seminarji se izvajajo pri polovici študentov, medtem ko se konzultacije ter govorilne ure izvajajo v malo manjšem odstotku 37 %.

2. 9 Kako se izvaja študij?

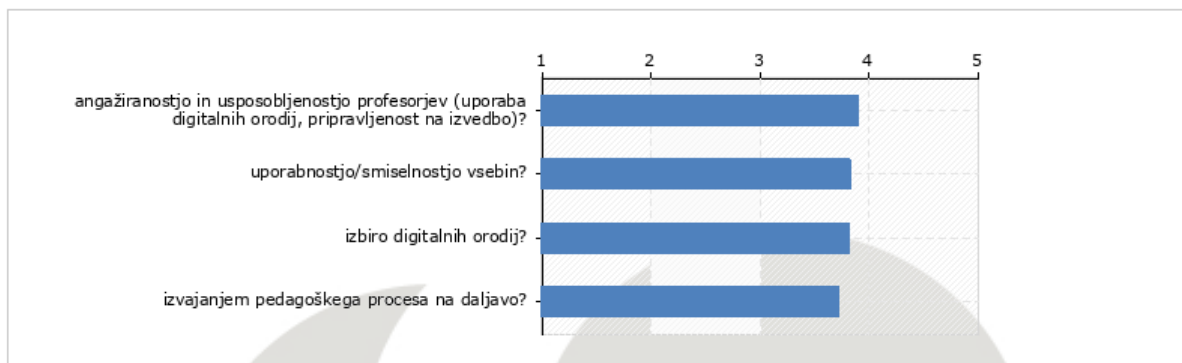
Podatki kažejo, da se predavatelji poslužujejo več oblik sodelovanja: **enosmernega komuniciranja (primerljivo z VŠ)**, **razprave (več kot na VŠ)**, **samostojnega dela (manj kot na VŠ)**, **dela po skupinah (manj kot na VŠ)**. Preverjanja znanja je občutno več kot na VŠ – za 34%, kar je najverjetneje povezano z dejstvom, da je bila VSŠ anketa opravljena 1 mesec kasneje in so šole imele čas vzpostaviti procese preverjanja znanja.

2.10 Zadovoljstvo študentov

V delu preverjanja zadovoljstva se je anketa dotaknila vidika angažiranosti in usposobljenosti predavateljev, uporabnostjo in smiselnostjo vsebin, izbiro digitalnih orodij ter izvajanjem procesa na daljavo. Ocene se dokaj

visoke – med 3,7 in 3,9 – pri čemer je najnižje ocenjeno izvajanje pedagoškega procesa na daljavo (3,7), najvišje pa angažiranost in usposobljenost predavateljev (3,9).

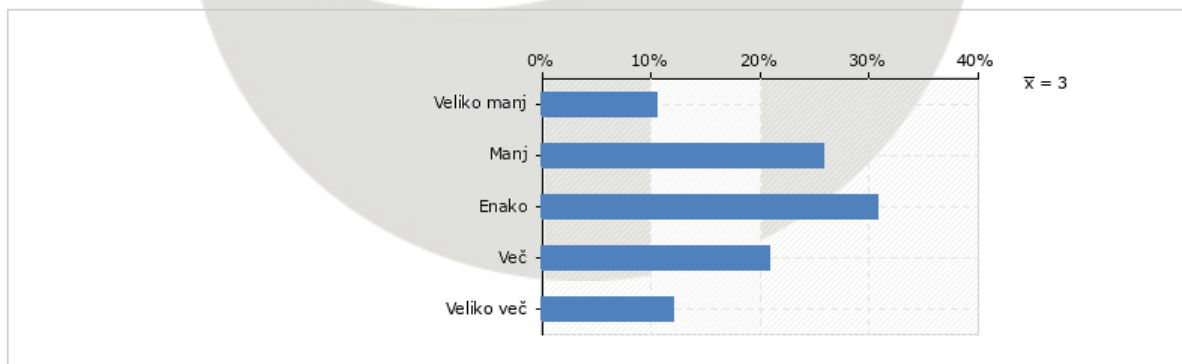

Ocene vseh vidikov so primerljive z visokošolskimi podatki, manjša razlika je zgolj pri izvajanju pedagoškega procesa na daljavo, ki je bila tudi najnižje ovrednotena postavka na VŠ (3,5).

2.11 Koliko časa porabite za študij na daljavo v primerjavi s študijem na višji strokovni šoli?

'Študij je ovrednoten z ECTS točkami, ki predstavljajo časovne vrednotenje obremenjenosti povprečnega študenta ter predstavlja lažjo primerljivost študijev. Povprečen študent bi moral, ne glede na način izvajanja študija, torej tako v predavalnici kot s študijem na daljavo, porabiti enako časa.' (ŠOS, 2020)

Podatki kažejo, da **31% višješolskih študentov meni, da porabi enako časa kot za klasično obliko študija. V primerjavi z visokošolskimi študenti je ta delež višji – med največjimi tremi univerzami ta delež niha med 20 – 27%. Manj oz. veliko manj časa porabi 36% višješolskih študentov, v primerjavi z VŠ študenti, kjer ta delež niha med 21 – 29%. Da porabijo več oz. veliko več časa, ocenjuje 33% višješolskih študentov. Med visokošolskimi študenti ta delež niha med 44 – 60% študentov.**

3. Predlogi za izboljšavo

Višješolski študenti so za izboljšavo študija na daljavo podali naslednje predloge:

1. Manjši obseg dela
2. Več predavanj 'v živo' oz. posnetkov predavanj
3. Več interaktivnih vsebin
4. Ni obvezne prisotnosti na predavanjih
5. Lažji preizkusi znanja
6. Bolj jasna navodila
7. Ni podaljšanja študijskega leta
8. Spremenjeni (olajšani) prehodi za napredovanje
9. Zagotovitev opreme ali sredstev za pomoč pri opravljanju študija na daljavo
10. Jasne smernice in časovnica za opravljanje izpitov

Podani predlogi podpirajo tudi določene smernice, ki jih je podala Študentska organizacija Slovenije (označeni so predlogi, ki se pokrivajo s predlogi višješolskih študentov):

1. **izvajanje predavanj, seminarjev in vaj v živo, s čimer se omogoči dvosmerna komunikacija, s katero se spodbudi študente h kritičnem razmišljanju;**
2. **dostop do arhiva predavanj, seminarjev in vaj, ki so bila izvedena prek digitalnih orodij;**
3. **ponujanje pomoči in aktivno reševanje težave nedostopnosti študentov do digitalnih orodij;**
4. zagotovitev elektronske dostopnosti gradiv, potrebnih za opravljanje izpitov in zaključnih del v času zaprtja knjižnic;
5. **razumno omejevanje obsega gradiva, ki ga morajo študenti obdelati;**
6. **jasne smernice visokošolskih zavodov glede časovnega razporeda in načina izvajanja izpitov ter kolokvijev v prihajajočih izpitnih obdobjih;**
7. **spremembe pogojev za napredovanje v višji letnik s strani visokošolskih zavodov;**
8. **odpoved obvezne izvedbe in prisotnosti pri praktičnih delih izobraževanja, ki se v tem času ne izvajajo;**
9. **milejši pogoji za prehod v višji letnik;**
10. podaljšanje rokov za prijavo in oddajo zaključnih del;
11. znižanje vseh skritih stroškov v izobraževanju (znižanje cene šolnin, znižanje cene vpisnine, znižanje cene diferencialnih izpitov, znižanje cene literature itn.);
12. oddaja zaključnih del v digitalni obliki (oddaja zaključnih del v fizični obliki predstavlja študentom velik strošek, finančno stanje študenta pa je trenutno precej zaskrbljujoče);
13. posredovanje konkretnih informacij študentom glede zaključka študija.

4. Literatura in viri:

1. Analiza ankete o poteku študija na daljavo in priporočila ŠOS. Objavljeno 6. 4. 2020.
<http://www.studentska-org.si/wp-content/uploads/2020/04/Analiza-ankete-o-%C5%A1tudiju-na-daljavo-in-priporo%C4%8Dila-%C5%A0OS.pdf>.